

OBVESTILO O ZATIRANJU AMERIŠKEGA ŠKRŽATKA

28. junij 2021

Zatiranje ameriškega škržatka s fitofarmaceutskimi sredstvi je poleg odstranjevanja okuženih trt ključni ukrep za preprečevanje širjenja zlate trsne rumenice (FD). V žarišču, kjer so bile najdene okužene trte, obstaja velika verjetnost, da je v resnici okuženih več trt, ne kažejo pa še bolezenskih znamenj. Zaradi te nevarnosti je potrebno znižati populacijo prenašalca bolezni ameriškega škržatka na najnižjo možno raven.

Po Pravilniku o ukrepih za preprečevanje širjenja in zatiranja zlate trsne rumenice (Uradni list RS, št. 48/14 in 49/16) je zatiranje ameriškega škržatka obvezno za vse imetnike trte:

- v vinogradih za pridelavo grozdja ter na brajdah oziroma ohišnicah na razmejenem območju zlate trsne rumenice, to je v žariščih okužbe in njihovih varovalnih pasovih,
- v matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah na celotnem območju Slovenije.

Podatke o žariščih in razmejenih območjih najdete na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: <https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>

Pomembno je, da pričnemo z zatiranjem, ko v vinogradu že najdemo prve nimfe stadija L3 in ko je trta povsem odcvetela. Vsekakor prvo tretiranje opravimo, še preden se začno pojavljati odrasli škržatki, na katere imajo sredstva slabšo učinkovitost. Pomembno je, da se je v času tretiranja iz jajčec izlegla večina populacije, zato ni dobro, da bi tretiranje opravili prezgodaj. Upoštevati je treba, da lahko fitoplazmo prenašajo nimfe od 3. razvojnega stadija (L3) dalje. Učinkovitost insekticidov za zatiranje ameriškega škržatka je bistveno višja pri zatiranju ličink in nimf kot pri odraslih osebkih. Glede na stopnjo razvoja vinske trte in predviden razvoj ličink ameriškega škržatka, bo potrebno prvo tretiranje potrebno opraviti v obdobju med 1. in 10. julijem 2021.

Natančnejše termine tretiranj za posamezna območja v Sloveniji na podlagi spremljanja razvoja trte in ameriškega škržatka napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin ter jih objavi v prognostičnih obvestilih na spletni strani Agrometeorološkega portala Slovenije <http://agromet.mkgp.gov.si/pp/>:

- [Kmetijski inštitut Slovenije: za osrednjo Slovenijo,](#)
- [Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica: za zahodno Slovenijo,](#)
- [Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije: za Celjsko in Koroško regijo,](#)
- [Kmetijsko gozdarski zavod Novo mesto: za jugovzhodno Slovenijo,](#)
- [Kmetijsko gozdarski zavod Maribor: za severovzhodno Slovenijo.](#)

1. Vinogradi za pridelavo grozdja v žariščih okužbe in varovalnih pasovih žarišč okužbe

V vinogradih za pridelavo grozdja, ki se nahajajo v razmejenem območju (to so žarišča okužbe in varovalni pasovi), je obvezno **najmanj 1 tretiranje**.

- Med registriranimi insekticidi dajemo pri prvem tretiranju prednost pripravkoma **Mospilan 20 SG** ali **Sivanto prime**. Oba pripravka sta sistemična insekticida z rezidualnim načinom delovanja, ki učinkovito zatirata ameriškega škržatka. Ostala sredstva, ki so registrirana za zatiranje ameriškega škržatka učinkovita krajše obdobje (v povprečju le en teden).

Ulov odraslih ameriških škržatkov spremljamo z rumenimi lepljivimi ploščami od meseca julija dalje, na način kot je opisano v poglavju 5.3 Načrta ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice (dostopen na spletni strani Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin: <https://www.gov.si teme/zlata-trsna-rumenica/>):

- izobesimo najmanj od 3 do 5 plošč na ha, v primeru večje površine vinograda število plošč ustrezno povečamo,
- plošče postavimo v začetku julija in jih menjavamo na dva do 3 tedne,
- plošče pregledujemo vsakih 7 do 10 dni vse do sredine septembra, ko so škržatki še prisotni v vinogradih,
- ulove redno beležimo.

Okvirni termini za zatiranje ameriškega škržatka in pripravki so navedeni v preglednici 1, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 1: Okvirni roki zatiranja ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo grozdja na razmejenem območju in ustrezna fitofarmacevtska sredstva.

Tretiranje / Okvirni termin	Fenološka faza razvoja trte	Razvojni stadij ameriškega škržatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje: sredina junija do konca junija	Po končanem cvetenju BBCH 69	Ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku izleganja)	Mospilan 20 SG Sivanto prime Decis 2,5 EC	Po končanem cvetenju vinske trte! Prednost dajemo pripravku Mospilan 20 SG ali Sivanto prime, ki imata sistemično delovanje. Sredstva Mospilan 20 SG, Sivanto prime in Decis 2,5 EC lahko v eni rastni dobi uporabimo le 1-krat.

2. tretiranje: običajno 2 do 3 tedne po 1. tretiranju (do 15. julija)	BBCH od 71 dalje	Ličinke L ₂ do L ₅ , prvi odrasli škržatki	Sivanto prime Exirel	Prednost dajemo pripravku Sivanto prime, če ga nismo uporabili pri prvem tretiranju

Če je bil za prvo tretiranje uporabljen kateri od drugih registriranih pripravkov za zatiranje ameriškega škržatka kot sta Decis 2,5 EC ali Exirel, ki samo zmanjšuje populacijo ameriškega škržatka, je potrebno opraviti tudi 2. tretiranje v 2. napovedanem roku, razen če je imetnik po prvem tretiranju spremljal ulov odraslih ameriških škržatkov z rumenimi lepljivimi ploščami in so se na eno rumeno lepljivo ploščo ulovili manj kot 4 škržatki na teden. Drugo tretiranje bo potrebno izvesti v naslednjem napovedanem roku.

1.1 Ekološka pridelava

V ekološki pridelavi sta dovoljena pripravka na podlagi a.s. piretrin, s katerima je treba opraviti od 2 do 3 tretiranja. Drugo tretiranje opravimo od 7 do 15 dni po prvem tretiranju. Tretje tretiranje se opravi od 7 do 15 dni po drugem tretiranju, razen, če imetnik po drugem tretiranju s spremljanjem ulova z rumenimi lepljivimi ploščami ugotovi, da so bili ulovljeni manj kot 4 odrasli škržatki na rumeno lepljivo ploščo na teden. Spremljanje ulova ameriškega škržatka je opisano zgoraj.

Okvirni roki in pripravki za zatiranje ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo grozdja v ekološki pridelavi so navedeni v preglednici 2, natančnejše roke pa napove Javna služba zdravstvenega varstva rastlin.

Preglednica 2: Okvirni roki zatiranja ameriškega škržatka v vinogradih za pridelavo grozdja v **ekološki pridelavi** na razmejenem območju in ustrezna FFS

Tretiranje / Okvirni termin	Fenološka faza razvojartrte	Razvojni stadij ameriškega škržatka	Pripravek	Opombe
1. tretiranje: sredina junija	Po končanem cvetenju	Ličinke L ₁ – L ₃ (2-4 tedne po začetku	Flora verde Biotip	Po končanem cvetenju vinske trte!

do konca junija	BBCH 69	izleganja)	floral	
2. tretiranje: 7 do 10 dni po 1. tretiranju	BBCH od 71 dalje	Ličinke L2 do L5, prvi odrasli škrdžatki	Flora verde, Biotip floral	Pripravka Flora verde in Biotip floral sta registrirana tudi proti grozdnim sukačem.
3. tretiranje: 7 do 10 dni po 2. tretiranju	BBCH od 71 dalje	Ličinke L2 do L5, prvi odrasli škrdžatki	Flora verde, Biotip floral	

Pripravka Flora verde in Biotip floral se lahko uporabljata tudi v brajdah in ohišnicah, kjer opravimo vsaj eno tretiranje po končanem cvetenju.

2. Matični vinogradi, matičnjaki in trsnice

V matičnih vinogradih, matičnjakih in trsnicah povsod po Sloveniji sta obvezni najmanj dve tretiranji ameriškega škrdžatka, obenem pa morajo imetniki spremljati ulov ameriškega škrdžatka z rumenimi lepljivimi ploščami. Če se po drugem tretiranju na rumene lepljive plošče še ulovijo odrasli škrdžatki, je treba opraviti tudi tretje tretiranje.

Pomembno:

- Pri prvem in drugem tretiranju dajemo prednost pripravkoma Mospilan 20 SG ali Sivanto prime, ki sta sistemična insekticida z rezidualnim delovanjem. Pri tem je treba upoštevati, da se lahko pripravka uporabita le enkrat v isti rastni dobi. Zatiranje pa lahko opravimo tudi s pripravkom Movento SC 100, s katerim obenem zatiramo tudi trtno uš. Delovanje ostalih registriranih sredstev je krajše in so manj učinkovita (v povprečju delujejo le en teden).
- V matičnih vinogradih je potrebno paziti na karenčno dobo.

Imetniki morajo spremljati ulov odraslih ameriških škrdžatkov z rumenimi lepljivimi ploščami do sredine septembra, kot je opisano v točki 1 in v poglavju 5.3 Načrta ukrepov obvladovanja zlate trsne rumenice.

3. Vinogradi izven razmejenih območij zlate trsne rumenice

Izven razmejenih območij zlate trsne rumenice zatiranje ameriškega škrdžatka v vinogradih za pridelavo grozdja ni obvezno, je pa priporočljivo opraviti vsaj eno tretiranje, če je ameriški škrdžatek v njih navzoč, oziroma, če je populacija velika. V takih vinogradih je priporočljivo

spremljati ulov ameriškega škržatka z rumenimi lepljivimi ploščami, kot je opisano v točki 1 pri vinogradih za pridelavo grozdja.

Opozarjamo, da je treba vsa fitofarmacevtska sredstva uporabljati v skladu z navodili za uporabo in navedbami na etiketi. Vsa sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje ameriškega škržatka, so nevarna za čebele. Zato je pomembno, da opravimo zatiranje takrat, ko je trta že povsem zaključila cvetenje. Pred škropljenjem je potrebno pokositi cvetočo podrast, škropljenje pa opraviti v nočnem času ali večernem času oz. takrat, ko so čebele v panjih.

Besedilo: Primož Žigon, Kmetijski inštitut Slovenije